

УДК 69.057

к.т.н. , Доненко І.В.,
Іщенко О.С., Іванченко А.В.,
Запорізька державна інженерна академія, м.Запоріжжя

АНАЛІЗ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ СТРУКТУР БУДІВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Стаття присвячена аналізу і вдосконаленню традиційних організаційних структур будівельних фірм, що дозволить підвищити рівень ефективного управління ними. Розглянуто стандартні структурні схеми будівельних організацій та запропоновано раціональні методи вдосконалення організаційних структур будівельних фірм.

Ключові слова: *структурна система, будівельна організація.*

Актуальність теми. Загальновідомим фактом є та, що Ефективність управління будівельним виробництвом багато в чому залежить від організації структури підприємств будівельного комплексу. Більшість існуючих вітчизняних методів, які аналізують та оцінюють організаційні структури та структури управління організацією, оперують кількісними параметрами структури на їх відповідність нормативним положенням, які розроблялися ще за радянських часів і використовуються й до цього часу [1]. Визначення відповідності організаційної структури управління будівельної організації вимогам факторів внутрішнього та зовнішнього середовища являє собою досить складну проблему.

Діяльність будівельного комплексу характеризується значним зниженням практично всіх показників, причиною чого є нездатність багатьох підприємств адаптуватися до економічних умов – умов кризи, що притаманна економіці України. Керівники будівельних підприємств розуміють, що неможливо продовжувати розвиток в межах старої організаційної структури, трохи «осучаснивши» назву посад керівного апарату. З іншого боку, у період розвитку ринкових відносин швидко відбувається зміна умов функціонування будівельних організацій, змінюється зміст внутрішньовиробничого управління. Виникає велика кількість будівельних організацій із колективною формою власності. На сучасному етапі розвитку будівельної галузі роль вдосконалення організаційних структур управління різко зростає. В економічно розвинутих країнах проблемам вдосконалення структур управління приділяється дуже велика увага не тільки на рівні організації, але й на рівні управління самої будівельної галузі.

Таким чином, аналіз й удосконалення організаційних структур у ситуації, що склалася, досить актуальні.

Мета та задачі дослідження. Метою дослідження є аналіз традиційних структурних схем будівельних організацій, виявлення їх недоліків та пошук методів вдосконалення організаційної структури будівельної організації.

Матеріал дослідження. Визначення відповідності організаційної структури управління будівельної організації вимогам факторів внутрішнього та зовнішнього середовища являє собою досить складну проблему. Тому необхідно провести аналіз організаційної структури на відповідність вимогам факторів зовнішнього та внутрішнього середовища організації і оцінити їх вплив на неї. Аналіз обов'язково повинен торкатися всіх рівнів. Такий аналіз організаційної структури будівельного підприємства повинен складатися з:

- аналізу організаційної структури управління підприємством на відповідність вимогам зовнішнього середовища;
- оцінки ступеню відповідності фактичної структури організації проектованій структурі.

При дослідженні певних процесів слід приділяти увагу структурі та системі управління організації. На основі цього розробляти нові методи управління, а паралельно виробляти нові стратегії оптимізації які адаптуються до зовнішніх умов, модифікуються та систематизуються,. І саме такі задачі є науково-прикладними, які самі пособи передбачають і теоретичне дослідження, і втілення вже знайдених обґрунтованих рішень. Також паралельно з цим необхідно і враховувати такі параметри, як перспективність, комплексність, неперервність або іншими словами цілісність. Наряду з цим, при оцінці організаційної структури можна взяти фактичні та прогнозовані характеристики зовнішніх факторів, мету, елементи та процеси організаційної структури в цілому, а також окремих ланок.

На основі аналізу традиційних структурних схем різних будівельних організацій можемо зробити висновок, що основна частина сучасних організацій має ієрархічний тип структури організації, а точніше – лінійно-функціональний, коли на чолі організації знаходиться керівник, який наділяється всіма повноваженнями безпосереднього впливу на об'єкт, яким він керує [2]. Його рішення обов'язкові для всіх нижніх рівнів. А функціональна система управління має в свою чергу розподілені функції між підрозділами різного рівня які знаходяться в його підпорядкуванні, що дозволяє сконцентрувати рішення стратегічних задач на більш високих рівнях з більшою ефективністю. Але недоліками лінійно-функціональної структури є те, що лінійна структура зобов'язує керівника бути достатньо інформованим за всіма аспектами діяльності організаційної системи, що в свою чергу веде до

перенавантаження інформацією, документами та контактами з підлеглими. У свою чергу, функціональна схема веде до протиріч при прийнятті рішення між різними підрозділами одного рівня, що веде до дисбалансу всередині організації [3].

Проблемою багатьох підприємств, насамперед, є вдосконалення структури управління, яка мобільно і за короткі терміни реагувала б на зміни на зовнішньому ринку збуту продукції [5].

Головне завдання удосконалення системи управління – наближення до ідеальної системи. [6].

Рис. 1 – Блок-схема запропонованої методики удосконалення організаційної структури управління будівельної організації.

Для визначення напрямів удосконалення структури пропонується враховувати такі основні вимоги:

- необхідність подальшої децентралізації оперативної відповідальності з одночасним забезпеченням адміністративного контролю;
- повне використання потенційних можливостей працівників управління при виробленні та прийнятті рішень, що пов'язано з підвищенням їх освітнього і культурного рівня;
- створення найбільш сприятливого середовища для мотивації. [5].

Процес удосконалення організаційної структури включає в себе: формулювання цілей і задач, визначення складу і місця підрозділів, їх ресурсне забезпечення, розробку регламентуючих процедур, документів, положень, що закріплюють регулюючі форми, методи, процеси, які здійснюються в організаційній системі управління [4].

Для практичної реалізації вище перелічених положень пропонується блок-схема методики вдосконалення організаційної структури управління, яка представлена на рис. 1. Перевірка адекватності прогнозу моделі організаційної структури згідно з блок-схемою знижує ймовірність помилки і пов'язаних із нею зайвих витрат коштів у практичній діяльності [5].

Критеріями оцінки рівня пропонуються такі показники:

- балансовий прибуток ($P_{бп}$);
- змінні витрати ($P_{зв}$);
- фонд оплати праці ($P_{фон}$);
- продуктивність праці ($P_{пн}$);
- основні фонди ($P_{оф}$).

Тоді формула узагальнюючого показника ($K_{еє}$) має такий вигляд:

$$K_{еє} = f(P_{бп}, P_{зв}, P_{фон}, P_{пн}, P_{оф})$$

Висновки. При аналізі сучасних організаційних структур будівельних організацій, визначено, що структурні схеми управлінь мають ряд серйозних недоліків, які впливають на ефективне управління організацією, а саме недостатню розвиненість внутрішніх механізмів саморегуляції, прогнозу, інновацій, негнучкість утворення та ліквідації структур, що застаріли, перерозподілу ресурсів, відсутню цілісності, що є предметом оптимізації.

Визначено необхідність удосконалення існуючих структурних схем управління будівельних підприємств, оскільки організаційна структура - це не застигла форма і вона повинна реагувати на внутрішні і зовнішні зміни ринку.

Для практичної реалізації удосконалення структурної схеми управління запропонована блок-схема методики вдосконалення організаційної структури управління та запропоновано узагальнюючий показник ефективності організаційної структури підприємства.

Перелік використаної літератури

1. Дмитриев В.А. Современные подходы к оценке действующей организационной структуры управления строительного предприятия. [Электронный ресурс] / В.А. Дмитриев// - Режим доступа до журн. : <http://www.appraiser.ru/default.aspx?SectionId=7&Id=149&ContId=400>
2. Шевель Л.В. Огляд сучасних методів оптимізації управління будівельними організаціями / Л.В. Шевель // - Мелітополь, Праці ТДАТА, 2009. – с.141
3. Шевель Л.В. Аналіз сучасних структурних схем будівельних організацій. [Електронний ресурс] / Л.В. Шевель, Н.В. Матюшенко // Пр. Тавр. держ. агротехнол. ун-ту. – 2010. – Вип. 4, т. 48. – С.151-157. – Режим доступу до журн. : http://www.nbu.gov.ua/PORTAL/Chem_Biol/Ptdau/2010_4_48/1/25.pdf
4. Захарченко В.І. Інноваційний менеджмент. [Електронний ресурс] / В.І. Захарченко, Н.М. Корсікова, М.М. Меркулов // Віртуальна бібліотека. – 2012. – Режим доступу до журн. : http://pidruchniki.ws/15350325/ekonomika/innovatsiyniy_menedzhment_-_zaharch
5. Бондарчук Л.В. Удосконалення організаційної структури підприємства в системі ефективного менеджменту персоналу. [Електронний ресурс] / Л.В. Бондарчук // - Режим доступу до журн. : http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vchnu/Ekon/2009_1/zmist.files/_24.pdf
6. Боровик Ю.Т. Формування організаційних структур будівельних фірм у відповідності до умов ринку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журн.: <http://www.dissertation.com.ua/node/664328>

Аннотация

Статья посвящена анализу и совершенствованию традиционных организационных структур строительных фирм, что позволит повысить уровень эффективного управления ими. Рассмотрены стандартные структурные схемы строительных организаций и предложены рациональные методы совершенствования организационных структур строительных фирм.

Ключевые слова: организационная структура, строительная организация.

Annotation

The article is devoted to the analysis and improvement of traditional organizational structures construction firms that will enhance effective management. Considered standard structural scheme of construction companies and the rational methods of improving organizational structures construction firms.

Keywords: organizational structure, the construction organization.